Breaking up Big Tech

Beschrijving

Big Tech bedrijven zijn vaak groot geworden door het fenomeen disruptieve innovatie. Dit is een andere term voor creatieve vernietiging (SchÃ¶pferische ZerstÃ¶rung) van Schumpeter. Die baseerde zich overigens op het werk van Karl Marx. Een nieuwe innovatie is zo concurrerend dat het in snel tempo de concurrentie wegvaagt. Dat fenomeen is in deze tijd versterkt door de netwerkvoordelen van het internet en de vele handelsverdragen die ervoor zorgen dat een nieuw product of dienst in snel tempo wereldwijd kan worden uitgerold. De consequentie is uiteraard dat de winnaar een groot marktaandeel krijgt (winner takes all), mede geholpen door diezelfde netwerkeffecten. Het gevolg is dat veel Big Tech-bedrijven feitelijke monopolies zijn geworden en daar vinden de mededingingsautoriteiten wat van.

Opsplitsen vooral Amerikaans fenomeen

De Europese mededingingsautoriteiten gaan niet snel over tot opsplitsen van het bedrijf. Europa gebruikt vooral de mogelijkheid om hoge boetes op te leggen (iets wat bij de kiezers wellicht ook scoort). Wel nemen Europese rechtszaken op dit gebied vaak zoveel tijd in beslag, dat de maatregel vaak ziet op verouderde en soms ook niet meer gebruikte technologie. In de Verenigde Staten is de kans groter dat bedrijven worden opgesplitst. Bekende historische voorbeelden zijn de opsplitsing van Standard Oil in zeven verschillende oliebedrijven en de opsplitsing van AT&T (Ma Bell) in verschillende telecombedrijven (Baby Bells). Het zijn overigens maatregelen waar de aandeelhouder niet per se slechter van hoeft te worden. Rockefeller vergaarde het grootste deel van zijn vermogen, nadat Standard Oil was opgesplitst.

Het huwelijk tussen marktmacht en innovatie

Normaal gesproken kijken mededingingsautoriteiten naar een bedrijfstak die traag groeit, waar de marktvorm zich kenmerkt door een oligopolie met vaste marktaandelen en nauwelijks stijgende productiviteit. De marktmacht van het oligopolie ondergraaft de innovatie. Big Tech bedrijven zijn juist ontstaan uit innovatie. De groei is hoog, er gaat veel naar R&D en ze lijken op het eerste gezicht sterk

met elkaar te concurreren. Werknemers worden relatief goed betaald en veel van de ontwikkelde apps zijn in eerste instantie vaak gratis. Toch wordt Big Tech geconfronteerd met meerdere antitrust zaken. Zo betaalt Google Apple en andere bedrijven om er voor te zorgen dat Google de belangrijkste zoekmachine zou worden. Het probleem bij Amazon is dat het prime lidmaatschap wordt gekoppeld aan het bestellen zonder verzendkosten. Toch is juist Amazon zo open voor leveranciers van buiten, dat het lastig wordt om over welk monopolie dan ook te klagen. Bij Meta gaat het achteraf vooral om de acquisitie van Whatsapp en Instagram, enigszins vergelijkbaar met de acquisitie van YouTube! door Google.

Groeien door overnames

Acquisities zijn voor veel Big Tech bedrijven een relatief eenvoudige manier om de concurrentie voor te blijven. De laatste tijd zijn overheden daarom terughoudender geworden met het goedkeuren van dergelijke acquisities. De recente acquisitie van Activision Blizzard door Microsoft werd maar met moeite door de toezichthouders goedgekeurd. De oplossing voor Big Tech zit in het aankopen van veel kleinere bedrijven, die bij overname nog nauwelijks zorgen voor wat voor een soort concurrentie dan ook.

De beste oplossing voor deze tech-monopolies is door buitenstaanders toegang te geven tot het netwerk. Zo zal binnenkort Apple voor de rechter staan voor het alleenrecht op de Apple store. Mogelijk dat in de toekomst ook andere bedrijven van dit netwerk gebruik mogen maken. Overigens is het hele ecosysteem van Apple gesloten. De software van Apple werkt alleen op apparatuur van Apple. Dit zorgt voor minder technische problemen, waaronder het feit dat virussen daardoor ook veel minder kunnen uitrichten. Verder is het marktaandeel van Apple wellicht groot voor wie kijkt naar de winst, maar niet zo groot voor wie kijkt naar het aantal verkochte PCâ??s of het aantal verkochte mobiele telefoons. Waar het bij antitrustzaken om gaat is namelijk marktmacht die kan worden gekoppeld aan het product. Zo verkoopt Amazon in totaal 12 miljoen verschillende soorten producten, maar in veel categorieÃ«n heeft het een klein marktaandeel.

Marktmacht

Zelfs Microsoft lijkt met Windows geen grote marktmacht te hebben. Van alle desktop- en laptop computers heeft het 60 tot 70 procent marktaandeel en het onderdeel Bing (de zoekmachine) heeft een marktaandeel van slechts enkele procenten al zal dat met de integratie van ChatGPT van OpenAI wel toenemen. De marktmacht bij de zoekmachines lijkt bij Google te liggen met haar enorme marktaandeel. Het kan zijn dat de rechter van oordeel is dat Google Apple en anderen niet meer mag betalen voor de positie van Google op de verschillende platformen. Het risico bestaat echter dat Google een natuurlijk monopolie heeft en het verbieden van het betalen voor zoâ??n vergoeding kan voor Google mogelijk een besparing van tientallen miljarden opleveren.

Toch komt het opbreken van grote bedrijven niet zo vaak voor en vaak zijn zo ook controversieel. Bovendien is het probleem bij Big Tech bedrijven vooral dat ze erg groot zijn en daardoor politiek een

maatschappelijk veel macht hebben. Dat is wel iets waar met behulp van antitrustwetgeving vrijwel niet tegen kan worden opgetreden, want dat is gericht op het bestrijden van een te grote marktmacht. Bovendien is er vanuit de politiek vaak ook steun voor een grote marktmacht, bijvoorbeeld in de strijd tegen China. Ook sponsoren Big Tech-bedrijven veel politici in dit verkiezingsjaar. Verder is er voor de aanpak van deze monopolies ook nog het bewijs nodig dat de consument door het gedrag van deze bedrijven wordt benadeeld.

Natuurlijke monopolies

Een probleem bij het opsplitsen van specifiek Big Tech is dat het vaak natuurlijke monopolies zijn. Die profiteren vooral van schaalvoordelen en ook de gebruikers profiteren van dezelfde netwerkeffecten. Gebruikers kiezen voor Windows van Microsoft, omdat iedereen werkt met Windows van Microsoft. Meer gebruikers in hetzelfde netwerk zorgen uiteindelijk voor een hogere kwaliteit van het product. Ook kan het opsplitsen van Big Tech zorgen voor minder innovatie. Verder zijn er ook veel bedrijven die profiteren van Big Tech monopolies. Adverteerruimte koop je eenvoudig via Google of Facebook, wel zo handig. Opsplitsen van bedrijven maakt dan soms meer kapot dan dat het een oplossing is voor een probleem. Het feit dat bedrijven erg groot zijn, is op zichzelf nog geen overtreding van de mededingingswet. Opsplitsen wordt bovendien vaak gezien als laatste remedie. Wel een remedie die voor aandeelhouders nog niet zo slecht is. Het is dan ook geen argument om niet in Big Tech te beleggen.

Han Dieperink, Chief Investment Officer

Disclaimer